

Ю. М. Хорунжий

Інтинський Мінлаг

ІНТИНСЬКИЙ «МІНЛАГ» – група сталінських концтаборів для політв'язнів на території Комі АРСР (РФ). Перші політв'язні поселені у наметовому містечку в межиріччі Великої Інти і Вугільної влітку 1931. Воно входило до складу концтаборів «Ухтапечлагу», розгорнутих на 1500 км від Баренц. моря до Поляр. Уралу. 1938 для забезпечення робочою силою вироб. об'єктів упр. НКВС «Воркутбуд» у бас. річок Уса і Шугор створ. систему концтаборів «Воркутлаг», куди увійшов рудник Велика Інта. У концтаборах утримували 15 440 в'язнів, зокрема і політ. (троцькістів та ін.). На руднику Велика Інта спочатку вели лише геол.-розвідув. роботи (станом на 1941 – 796 в'язнів). Початк. невдачі рад. військ у 2-й світ. війні призвели до втрати Донбасу і зменшення видобутку вугілля на 60 %, тому Й. Сталін вимагав від НКВС прискорення темпів освоєння вугіл. родовищ у Комі АРСР за рахунок збільшення «спецконтингенту» (кількості в'язнів) – якнайдешевшої робочої сили. Для цього 1942 вирішено утворити упр. НКВС «Інтабуд» і відповідну групу концтаборів «Інтлаг». Упр. «Інтабуд» підпорядк. концтабори «Адзьвавом», «Абезь» (для старих в'язнів та інвалідів), «Адак» (пересильний, з будинком для дітей, народжених в ув'язненні), «Єджит-Кирта» (рудник), «Кожва» (перевалочна база на р. Печора), два середньопечор. лісозаготівел. табірні пункти, «Кедровий Шор» і «Красний Яг» (сільгоспи), «Кожим» (рудник) та ін. У четвертому кварталі 1942 в «Інтабуді» працювало 9200 ув'язнених, 1948 – 40 тис. (у тому ж році «Інтлаг» перейменовано у «Мінлаг»). Він став місцем утримання переважно політв'язнів, які перебували в умовах крайньопівнічного холоду, хроніч. недоїдання, найжорстокішої експлуатації. Так, під час 62-градус. зими 1941–42 із 300 осіб, переведених із Воркути, загинуло від нелюдських умов утримання 297. Спочатку в'язні жили у землянках, згодом – у бараках. Для працюючих під землею встановлено 11-годин. робочий день, на поверхні – 12-годинний. Нач. новоутвор. упр. «Інтабуд» та «Інтлагу» признач. капітана держбезпеки Здуніса. За його керівництва у вересні–грудні 1942 загинуло 1000 в'язнів, переведено на інвалідність – 740, захворіло на цингу – 978. У 1943 «Інтлаг» очолив майор держбезпеки І. Орловський, 1944 – полковник держбезпеки М. Халєєв, який перебував на цій посаді 10 р. 1948 більшість ув'язнених складали українці: гуманітарна і тех. інтелігенція, робітники, колгоспники, чл. ОУН, бійці УПА. Серед них – *І. Фещенко-Чопівський*, [Г. Кочур](#), *Д. Паламарчук*, *І. Савич*, *Г. Полянкер*, *А. Хименко*, *М. Сарма-Соколовський*, [М.](#)

[Василенко, П. Василевський, О. Гринько, М. Хорунжий.](#) «Мінлаг» припинив існування у вересні 1957, коли останніх політв'язнів відправили до воркутин. табору № 14 у с-щі Північне.

Рекомендована література

1. Хорунжий М. Холод. На роботу // Зона. 1992. № 3;
2. Василенко М. «Парнас» у Заполяр'ї // Там само.

Бібліографічний опис:

Інтинський Мінлаг / Ю. М. Хорунжий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-12424>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).